

багатоетапність протікання не тільки процесу породження мовлення, а й процесу сприйняття мовлення. Процес сприйняття мовлення за своєю функціональною спрямованістю протилежний процесу породження мовлення. «Розуміння – більш складний процес, де контекст, як граматичний, так і семантичний, відіграє більшу роль, ніж при породженні, структурні характеристики речення – меншу, однак «синтез» граматичної структури речення є необхідним елементом його розуміння» [95, с. 10]. Сприйнята інформація є структурним цілим, і умовою її розуміння є сприйняття її в структурному оформленні. Структурне оформлення фрази виражається за допомогою граматичних сигналів, які звучать, порядку слів і цілісності інтонаційного контуру. При сприйнятті перших слів слухач починає прогнозувати змістове розгортання і синтаксичну структуру. Процес сприйняття спочатку відбувається великими блоками, фразами і синтагматичними частинами, які відокремлені одна від одної паузами. Той, хто сприймає мовлення, шукає опору на звукові сигнали, які дозволяють побудувати гіпотезу про загальну структурну організацію фрази; на звукові лексичні одиниці, які діють на імпульси розуміння змісту; на граматичні сигнали, які дозволяють зібрати слова в єдине структурне ціле, що поєднується з передбаченим фразовим контуром. Граматичні сигнали відіграють подвійну роль: з одного боку, вони сприяють розчленуванню мовленнєвого ланцюжка на елементарні значущі одиниці; з іншого, – виявляють допомогу в подальшому «складанні» мовленнєвого ланцюжка з лексичних одиниць. Граматичний механізм сприйняття допомагає регулювати не тільки процес розчленування мовленнєвого ланцюжка, але й його наступне збирання з отриманих лексичних одиниць.

Аналіз процесу сприйняття мовлення дав змогу вченим виявити операції, закріплення яких у процесі оволодіння іноземною мовою забезпечує правильність граматичної сторони слухання:

- ідентифікація і диференціація сигналів та їх розчленоване сприйняття;
- приписування сигналам граматичних значень з урахуванням особливостей аранжування всього ансамблю граматичних засобів;
- відтворення фразового контуру;
- співвіднесення фразового контуру з лексичними одиницями, які вкладаються в контур, завдяки взаємній граматичній узгодженості [2, с. 99].

Оволодіння зазначеними операціями передбачає організацію вправлення в розпізнаванні форм і значень граматичних структур на слух в межах фразового контуру, тобто на рівні не нижче фразового висловлювання.

Отже, розглянувши процес породження та сприйняття мовлення, можна дійти висновку, що знання внутрішньої структури мовленнєвої діяльності досить суттєве, оскільки дозволяє усвідомити закономірності процесу формування іншомовної граматичної компетенції, про які йшлося вище, та наголосити на необхідності удосконалення психологічних механізмів усного мовлення

іноземною мовою, що стосуються зокрема загальних механізмів усного мовленнєвого спілкування: осмислення, пам'яті і випереджаючого синтезу, промовляння.

ЛІТЕРАТУРА

1. Берман И. М. Восприятие и переработка текста на уровне предложения. Очерки методики обучения чтению на иностранном языке / И. М. Берман, Н. Л. Белоцерковская. – К., 1977. – 174 с.
2. Бухбиндер В. А. Устная речь как процесс и предмет обучения. Очерки методики обучения устной речи на иностранных языках [под ред. В. А. Бухбиндера] / В. А. Бухбиндер. – К.: Высш. школа, 1980. – 246 с.
3. Выготский Л. С. Мышление и речь / Лев Семенович Выготский // Избранные психолингвистические исследования. – М., 1956. – С. 380 – 381.
4. Гальперин П. Я. Заметки о психологических основах обучения речи на иностранном языке / П. Я. Гальперин. – Воронеж: Изд-во Воронежского ун-та, 1980.
5. Зимняя И. А. Психологические аспекты обучения говорению на иностранном языке / Ирина Алексеевна Зимняя. – М.: Просвещение, 1978. – 159 с.
6. Зимняя И. А. Психология обучения иностранному языку в школе / Ирина Алексеевна Зимняя. – М.: Просвещение, 1991. – 222 с.
7. Леонтьев А. А. Психолингвистические единицы и порождение речевого высказывания / Алексей Алексеевич Леонтьев. – М.: Наука, 1967. – 308 с.
8. Леонтьев А. А. Некоторые проблемы обучения русскому языку как иностранному (психолингвистические очерки) / Алексей Алексеевич Леонтьев. – М.: Изд-во МГУ, 1970. – 88 с.
9. Лингвистический энциклопедический словарь / [гл. ред. В. Н. Ярцева]. – 2-е изд., доп. – М.: Большая Российская энциклопедия, 2002. – 709 с.
10. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах / [С. Ю. Ніколаєва, О. Б. Бігіч, Н. О. Бражник та ін.] – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.
11. Цетлин В. С. Методика обучения грамматическим явлениям французского языка в средней школе / Валентина Самуиловна Цетлин. – М.: Изд-во АПН РСФСР, 1961. – 267 с.

УДК: 378.147.004.

Александрова Н. М.

старший викладач Київського Національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ІНТЕРНЕТ-ПОРТАЛІВ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

У статті аналізується педагогічний потенціал інформаційних Інтернет-порталів у ході активізації та інтенсифікації мовленнєвих навичок і вмінь у процесі формування професійної компетенції та активізації навчального процесу. Пропонуються рекомендації щодо конкретних видів роботи на занятті для підвищення та стимулювання мотивації студентів-економістів до вивчення іноземної мови (англійської).

Ключові слова: професійна компетенція, інформаційні технології навчання, Інтернет-портали, особистісний підхід, інтенсифікація,

активізація навчального процесу, інтерактивна взаємодія, комунікація, індивідуальний підхід.

Александрова Н. Н. *Использование информационных Интернет-порталов в процессе формирования профессиональной компетенции на английском языке. В статье анализируется педагогический потенциал информационных Интернет-порталов в процессе активизации речевых умений и навыков при формировании профессиональной компетенции и интенсификации учебного процесса. Предлагаются рекомендации по разработке конкретных видов работы для повышения и стимулирования мотивации студентов-экономистов к изучению иностранного языка (английского).*

Ключевые слова: профессиональная компетенция, информационные технологии обучения, Интернет-порталы, личностный подход, интенсификация, активизация учебного процесса, интерактивное взаимодействие, коммуникация, индивидуальный подход.

Aleksandrova N. N. *The use of the informational Internet resources in the process of forming professional competence in English. In the article the pedagogical potential of the Internet informational resources and its impact on the process of fostering and intensifying communicative skills and habits during forming and enhancing the process of learning are analyzed. There suggested recommendations on practical task how to increase and stimulate students' motivation to learn a foreign language (English).*

Key words: professional competence, informational technologies of education, Internet resources, personality approach, fostering, enhancing of the process of learning, interaction, communication, individual approach.

В останні роки все більше приділяється уваги залученню та використанню інформаційних (інноваційних) технологій в навчальному процесі, особливо при вивченні іноземних мов (англійської) на різних етапах формування та закріплення мовленнєвих навичок і вмінь. Йдеться не лише про новітні технічні засоби, а і про інноваційні форми та методи викладання англійської мови, інноваційний підхід до самого процесу навчання. Мета, яка висувається в процесі вивчення іноземної мови, полягає в необхідності формування та розвитку комунікативної культури студентів, навчанні практичному володінню іноземної мови.

У ході вивчення іноземної мови людина проходить декілька етапів формування мовленнєвих навичок і вмінь, кінцевим результатом яких є певна сформована мовленнєва компетентність. У науковій психолінгвістичній та методичній літературі існують різні підходи до визначення комунікативної компетенції. Слід розрізняти поняття «компетентність» та «компетенція». Компетентність передбачає сукупність компетенцій, наявність знань, досвіду, необхідних для ефективного виконання завдання, в нашому випадку спілкуватися, компетенція — відповідність, здатність застосовувати

знання та вміння. А відтак комунікативну компетенцію можна визначити як здатність людини розуміти та відтворювати іноземну мову не тільки на рівні фонологічних, лексико-граматичних і країнознавчих знань та мовленнєвих умінь, а й відповідно до різноманітних цілей та специфіки ситуації спілкування. З цих позицій, для мовленнєвого спілкування недостатньо лише знати систему мови на всіх її рівнях, володіти правилами породження речень, сконструйованих відповідно до граматичних норм, але й необхідно, крім того, адекватно завданням і ситуації спілкування здійснювати свій вплив на співрозмовника і відповідно до цього вживати мовленнєві висловлювання. Незалежно від тлумачення, компетентність слід розглядати в контексті професійної діяльності як інтегративне утворення особистості, що представляє собою сукупність різних компетенцій людини; компетенція характеризує рівень готовності людини до діяльності, а також характер та ефективність її здійснення; вона формується у ході засвоєння людиною відповідної для неї діяльності. Оскільки є тісний зв'язок між мовленнєвою компетенцією та професійною, можна узагальнити, що професійна компетентність відображає ділову надійність і здатність успішно й безпомилково здійснювати професійну діяльність як у стереотипних, так і в нестандартних ситуаціях.

Сьогодні в контексті професійної економічної освіти постає питання про вивчення іноземної мови (англійської мови) не як мети навчання, а як засобу оволодіння додатковою інформацією. На економічних спеціальностях іноземна мова вивчається паралельно з фаховими предметами, і в багатьох випадках іноземна мова постає як засіб пошуку нової релевантної інформації з іншомовних джерел. Тому завдання викладача полягає в тому, щоб створити привабливі умови для практичного використання та активізації здобутих мовленнєвих навичок і вмінь в ході формування професійної компетенції, обрати такі методи навчання, які б дозволили кожному студенту проявити та реалізувати свою активність, свій індивідуальний потенціал та творчість. Завдання викладача на будь-якому рівні оволодіння іншомовним мовленням полягає в активізації пізнавальної діяльності студентів. Залучення до процесу навчання сучасних інноваційних педагогічних технологій, таких як: навчання у співпраці (інтерактивне спілкування), проектна методика, кейс-метод з вирішенням реальних професійних завдань, використання сучасних інформаційних технологій, Інтернет ресурсів – допомагають реалізувати особистісно орієнтований підхід до навчання, забезпечуючи індивідуалізацію та диференціацію навчання з урахуванням індивідуальних особливостей студентів, рівня сформованості мовленнєвих навичок і вмінь та сфери їх професійних інтересів та компетенцій.

Завдання цієї роботи полягає в тому, щоб співвіднести методику викладання англійської мови на економічних спеціальностях (методику формування професійної компетенції англійською

мовою) з розвитком сучасних новітніх технологій, проаналізувати педагогічний потенціал інформаційних Інтернет-порталів у ході активізації та інтенсифікації мовленнєвих навичок і вмінь у процесі формування професійної компетенції та активізації навчального процесу. Практичне завдання полягає в підборі та розробці конкретних видів роботи на занятті для підвищення та стимулювання мотивації студентів-економістів до вивчення іноземної мови.

На заняттях з англійської мови, використовуючи інформаційні портали Інтернету, можна вирішувати певні дидактичні цілі: покращувати вміння письмового мовлення студентів-економістів, розширювати словниковий запас, збагачувати теоретичні знання з професійних предметів, формувати стійку мотивацію до вивчення англійської мови, розвивати вміння пошуку відповідної інформації та її апробації, розвивати вміння аналізувати та робити презентацію матеріалу. Крім того, робота спрямована на вивчення можливостей Інтернет-технологій для розширення кругозору студентів.

Можливості Інтернет-ресурсів необмежені. Глобальна мережа створює можливості для отримання будь-якої інформації, необхідної як для студентів, так і для викладачів: інформаційний матеріал у галузі економіки, політики, культурного життя молоді, поточні новини, статті з журналів і газет іноземних видань, постійний доступ до інформаційних порталів світових мас-медіа, on-line інтерв'ю та відео – все це можна і необхідно залучати в процесі вивчення іноземних мов. Студенти також можуть отримати відповідну інформацію з проблеми, яку вони вивчають у рамках конкретного проекту або кейс-методу. Але не варто переоцінювати та цілком покладатися в процесі навчання лише на Інтернет як ключовий засіб вивчення іноземної мови. Інтернет варто залучати на етапі інтенсифікації та активізації мовленнєвих навичок та вмінь, коли постає потреба в реальному залученні іноземної мови, коли студенти знайомляться та вивчають професійні предмети на старших курсах. Це і є предмет вивчення та дослідження цієї роботи.

Використання світової комп'ютерної мережі (кібернетичного простору — cyberspace) в навчальному процесі постає як абсолютно новий напрям загальної дидактики та методики, оскільки зміни, які відбуваються в навчальному процесі, впливають на вибір прийомів та стилів роботи, підходів до самого навчального процесу, критеріїв оцінки вмінь і навичок студентів, а також вимог до академічного рівня знань студентів.

Змістовна основа комп'ютеризації навчання пов'язана з тим, що сучасний комп'ютер є ефективним засобом оптимізації розумової діяльності взагалі, у будь-якому її прояві. Залучення комп'ютерів у процесі навчання є найбільш корисним для реалізації індивідуального підходу в деяких аспектах викладання іноземної мови.

Основна мета вивчення іноземних мов — формування комунікативної компетенції, а решта цілей (виховна, розвиваюча та навчальна)

досягаються в процесі реалізації цієї головної мети. Комунікативний підхід передбачає навчання спілкуванню та формуванню вмінь до міжкультурної взаємодії, що є основою функціонування Інтернет-мережі. Інтернет — міжнародна, багатонаціональна, крос-культурна спільнота, життєдіяльність якої базується на електронному спілкуванні мільйонів людей в усьому світі. Тому залучаючи ресурси Інтернет-порталів на занятті, ми створюємо модель реального спілкування. Спілкуючись в природному мовному середовищі, студенти задіяні в реальних життєвих ситуаціях; вирішуючи різноманітні завдання, студенти вчаться спонтанно та адекватно на них реагувати, що, в свою чергу, сприяє формуванню оригінальних висловлювань, уникаючи маніпуляції шаблонними мовними формулами.

Знайомлячись з оригінальними джерелами, першочергове значення приділяється розумінню, передачі змісту та вираженню власної думки, що мотивує вивчення структури та словника іноземної мови. Таким чином, увага зосереджується на використанні автентичних форм та мовних структур, не заглиблюючись у вивчення та аналіз самих мовних одиниць; повторення граматичних структур, а інколи й знайомство з новими граматичними явищами відбувається опосередковано, в безпосередньому спілкуванні, виключаючи вивчення граматики в чистому вигляді.

Комп'ютер лояльно ставиться до відповідей студентів, тим самим створює сприятливі умови для соціально-психологічної атмосфери на занятті, додаючи студентам впевненості в собі, що є важливим аспектом для розвитку їх індивідуальності. Самостійний пошук відповідної інформації дає змогу студентам реалізувати власний потенціал, сприяє формуванню власної точки зору, дає змогу самостійно обирати джерела пошуку, робити власну інтерпретацію подій — все це сприяє гармонійному розвитку особистості студента, не обмежує його вибір та спонукає до креативного підходу в будь-якій роботі. Завдання викладача полягає у вдалому спрямуванні роботи студентів для максимальної реалізації їх індивідуальних особливостей.

Сьогодні розвиток освіти тісно пов'язаний з розширенням інформаційного потенціалу, що відповідає сучасним вимогам розвитку суспільства. Ця характерна риса в багатьох випадках спрямовує еволюцію освіти. Для того, щоб успішно орієнтуватися в світовому інформаційному просторі студентам, як майбутнім фахівцям, необхідно оволодіти інформаційною культурою, а також комп'ютерно-екранною культурою, оскільки пріоритет в пошуку інформації все більше і більше належить Інтернету.

В якості інформаційної системи для навчального процесу Інтернет може запропонувати безліч інформації та ресурсів, серед них можна виділити такі:

- електронна пошта (e-mail);
- телеконференції (Usenet);
- відеоконференції;

- створення власної сторінки (homepage) та розміщення власної інформації на Web-сервері;
- доступ до інформаційних ресурсів через довідкові каталоги (InfoSeek / UltraSmart, Galaxy); пошукові системи (Alta Vista, HotBot, Open Text, WebCrawler, Excite); розмова в мережі (chat).

Оволодіння комунікативною та міжкультурною компетенцією неможливо без практики спілкування та активної взаємодії, і в цьому процесі Інтернет сприяє та дозволяє вийти за рамки часу та простору, але не варто переоцінювати його можливості і цілком підпорядковувати йому весь навчальний процес. Не варто забувати, що Інтернет — лише додатковий технічний засіб навчання, і для досягнення оптимальних результатів необхідно вдало та продумано інтегрувати Інтернет-ресурси під час навчання.

На старших курсах студентів-економістів важливо залучати до пошуку інформації про останні події в світі, оскільки молодь є соціально активною верствою суспільства і поточні події можуть становити для неї певний інтерес. Таким чином, студентам можна запропонувати такий вид діяльності: використовуючи інформаційні портали Інтернету, підготувати презентацію та аналіз останніх новин. Оскільки сьогодні майже всі популярні інформаційні видання мають свої web – сторінки, які швидко оновлюються і дають поточні новини, на початку заняття можна запропонувати студентам проглянути інформаційну сторінку MEDIA LINKS (<http://www.mediainfo.com>), де вони зможуть ознайомитися з переліком видань і обрати цікаві посилання на видання (англійською мовою пропонуються: the Washington post <http://www.washingtonpost.com>; the Economist <http://www.economist.com> та інші). Всі web-сторінки сучасних інформаційних видань мають зручний у використанні інтерфейс: пропонується перелік основних, найбільш цікавих статей, проблематика обговорень, а також поточні новини. Оскільки всі Інтернет-видання мають перелік певних рубрик: новини (news), стиль життя (style), спорт (sport) та новини ринку (marketplace), кожному студенту можна запропонувати обрати певну рубрику і висвітлити основні події. Такий вид роботи можна використовувати як warming up, і він може охопити приблизно 15 хвилин. Цей вид роботи вимагає від студентів активізації вмінь об'ємного читання і формує навички проглядати текст з метою виявлення необхідної інформації (skipping reading), що в подальшому має сприяти пошуковим навичкам у роботі з великим обсягом інформації. На початку роботи викладач може включитися в колективну роботу і продемонструвати вміння вертикального перегляду інформації, допомогти студентам виявити необхідну інформацію, уникаючи певних деталей, систематизувати отриманий матеріал. Крім активізації вмінь та навичок читання, від студентів вимагається вміння презентувати опрацьований матеріал, тобто активізуються вміння монологічного непередбаченого мовлення (вміння презентації матеріалу).

Онлайнові газети також сприяють оволодінню міжкультурною компетенцією. Вони дозволяють студентам заглибитися в світові події, подивитися на події з різних точок зору, що, в свою чергу, сприятиме формуванню особистої думки до подій і вмінню апелювати до різних підходів в аналізі ситуацій. Особливо цінним в роботі з онлайновою інформацією може стати посилання на — send us feedback, яка здійснює інтеракцію читача з видавництвом. Такий вид роботи можна запропонувати в рамках самостійної або індивідуальної роботи для студентів, яка б передбачала обмін інформацією відносно опрацьованого матеріалу, з висловленням власної точки зору з конкретного питання. Такий вид роботи пропонується в рамках «сьогоденні журналісти» ("Today's Columnists"), який пропонується в багатьох Інтернет-виданнях:

CNN World News (<http://cnn.com/world>)
 ABC News
<http://www.abcnews.go.com/index.html>
 BBC World Service
<http://www.bbc.co.uk/worldservice>

The New York Times (<http://www.nytimes.com>)

Ці основні інформаційні видання мають подібну структуру, назви рубрик можуть мінятися від видавництва до видавництва, але всі вони охоплюють основні сфери життєдіяльності суспільства. Майже всі інформаційні портали можуть запропонувати не лише прочитати статті, але й прослухати або проглянути відеоінтерв'ю, крім того можна обрати для себе оптимальний рівень складності англійської мови або ознайомитися з інформацією в режимі Learning English, особливо такий підхід можна запропонувати слабшим студентам. Зворотний зв'язок здійснюється в режимі Contact us (Feedback). Інтеракцію читачів з редакцією можна здійснювати в рамках рубрики Discussion, де є своя дошка для оголошень (Message Board). The New York Times також може запропонувати своїм читачам навчальну версію своєї газети з поурочною розробкою матеріалу. Такий вид можна задіяти на початковому етапі ознайомлення студентів з подібними видами роботи або слабшим студентам.

На старших курсах економічних спеціальностей студентам особливо буде цікавим та корисним автентичний аудіо- та відеоматеріал, запропонований деякими інформаційними Інтернет-порталами. Наприклад, на сайті <http://www.economist.com/buttonwood> пропонується відео- та аудіоматеріал з найбільш цікавих проблем економіки та фінансів сьогодення (світова фінансова криза, реструктуризація світових боргів країн, допомога банкам, розвиток середнього і малого бізнесу та інше). Студентам пропонується прослухати та подивитися декілька інтерв'ю з відомими фінансистами, банкірами та економістами, які пропонують певні підходи до вирішення питання виходу зі світової фінансової кризи. Це завдання вимагає систематизації матеріалу, виділення ключових точок зору з конкретної проблеми. Такий вид роботи передбачає активізацію вмінь і навичок аудіювання, вміння аналізувати та виділяти головні

думки учасників бесіди. Робота з аудіо- та відеоматеріалами можна порекомендувати як для колективної роботи на занятті, так і для індивідуальної або самостійної роботи, а перевірити виконання можна у формі презентації систематизованого матеріалу.

В доповнення до роботи над навичками та вміннями читання та говоріння можна запропонувати такий вид роботи, як поповнення словникового запасу, для цього студентам пропонується скласти словникові статті, або статті фразеологічних виразів на економічну тематику, або підібрати терміни, спираючись на прочитану інформацію. Це розширить та збагатить словниковий запас студентів і сприятиме розвитку вмінь роботи зі словником. Результатом такої роботи може бути залучення отриманої інформації з оригінальних джерел в професійній практиці, під час написання курсової або дипломної роботи, розширення кругозору; студенти навчатися встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, аналізувати та вирішувати конфліктні ситуації комплексно з урахуванням багатьох факторів впливу, познайомляться з сучасними фахівцями та їх підходами до вирішення проблем. У цілому пошук інформації через іноземні джерела зробить процес вивчення англійської мови безпосередньо практичним та наближеним до реальних умов спілкування, що, в свою чергу, має підвищити мотивацію до вивчення англійської мови.

Інтернет можливо використовувати не лише пасивно, а й активно, особливо для студентів з творчим підходом до роботи. Студентам можна запропонувати спробувати себе в якості не лише споживачів, а й постачальників інформації. Сайт THE YOUNG VOICES OF THE WORLD (<http://www.fiikui-med.ac.ip/kuzuryu/>) — відкритий форум для всіх бажаючих опублікувати власні роботи, дослідження, можна висловити свою точку зору, взяти участь в обговореннях та форумах-дискусіях.

Сьогодні інформаційні ресурси Інтернету є цікавими не лише для вищої школи, а й навіть для шкільних програм з вивчення англійської мови. Деякі фахівці пропонують так звані «спільні навчальні проекти», це такий вид роботи, який передбачає колективну форму роботи з партнерами з різних країн над конкретним проектом. Такий вид роботи також може зацікавити студентів першого – другого курсів. Їм пропонується взяти участь у колективній роботі над проектом. Сторінка Email Project Home Page (<http://www.obtan.dni.us/webfarm/emailproject/email.htm>) пропонує для дослідження такі теми: наркотики, стрес, влада, вплив реклами на людину, порівняння цін на товари по регіонах, порівняльний аналіз економічних систем, питання глобального потепління тощо. Студенти обирають тему проекту, розробляють дослідження, а потім презентують на занятті, і як результат такої роботи створюють власну web-сторінку свого проекту на сайті.

Інтернет також пропонує розмови в режимі реального спілкування через IRC (Internet Relay Chat) та schMOOze University (<http://www.arthur.rutgers.cdu:888>). Мета цього сайту

полягає у вивченні мови безпосередньо через спілкування та обмін інформацією між учасниками. Крім цього, він надає доступ до лінгвістичних ігор, онлайнових словників, вихід до пошукових систем та глобальних каталогів.

Таким чином, можна зробити висновок, що Інтернет-ресурси можна відповідним чином інтегрувати в навчальний процес і активно використовувати їх потенціал з метою поліпшення мотивації навчання та залучення студентів до інтерактивних форм спілкування англійською мовою.

На сучасному етапі розвитку методики навчання іноземних мов основними принципами навчального процесу є комунікативність, інтерактивність, автентичність спілкування, вивчення іноземної мови в культурному контексті, автономності та гуманізації навчального процесу. Всі ці принципи сприяють формуванню та розвитку міжкультурної компетенції як складової комунікативних вмінь та навичок. Оскільки інформаційні технології поряд з Інтернетом є невід'ємною частиною нашого сьогодення, постає цілком закономірне питання про використання потенціалу Інтернет-ресурсів для виявлення шляхів та способів оптимізації навчального процесу.

Як відомо, кінцевою метою вивчення іноземної мови є навчитися вільно орієнтуватися в іншомовному середовищі та адекватно реагувати в різноманітних ситуаціях, тобто спілкуватися. Сучасні погляди на результати навчання сприяють ефективному поєднанню традиційних підходів до навчання іншомовного мовлення з новітніми інноваційними методами та тенденціями. В першу чергу йдеться про методи оптимізації навчального процесу та підвищення мотивації та заохочення студентів до самостійної та індивідуальної роботи, що є одним з сучасних напрямів навчального процесу у вищій школі. Інтелект не почне діяти, доки не відбудеться певної мотивації та заохочення до дій, які мають супроводжуватися емоційним забарвленням, а традиційним формам навчання інколи цього бракує, і це стримує пізнавальний процес. Тому саме новітні технології мають доповнювати традиційні методики і сприяти підвищенню мотивації та бажань пізнавати нове шляхом створення реальних умов для спілкування та формування адекватної мовленнєвої поведінки, тобто те що ми називаємо автентичним спілкуванням.

Ще один фактор, який сприяє формуванню комунікативної компетенції, полягає в тому, що під час ознайомлення з матеріалом відбувається перенос інформації в реальну практику, і успіх цього процесу насамперед залежить від того, наскільки адекватно здобута інформація, знання, навички та вміння відповідають тим умовам та реаліям, в яких вони мають використовуватися. Таким чином, модель навчання має відповідати моделі реального спілкування.

Використання Інтернет-ресурсів є високо мотивованим, його мета полягає в тому, щоб зацікавити студентів у вивченні іноземної мови шляхом акумулювання та розширення їх знань і

досвіду. Використання іноземної мови зводиться не лише до встановлення контактів та спілкування, знання мови також передбачає певну соціокультурну компетенцію, оволодіння певними культурними цінностями, критеріями. Через Інтернет студент залучений до пошуку широкого спектру інформації та вирішення питань, що, в першу чергу, є цікавим для самого студента; а успішне вирішення завжди приносить задоволення та підвищує впевненість та самооцінку студента.

Комунікативний підхід насамперед є стратегією, яка моделює спілкування, вона спрямована на створення психологічної та мовної готовності до спілкування, на свідоме осмислення матеріалу а також розуміння вимог до ефективності висловлювань. Для користувачів реалізація комунікативного підходу в Інтернеті не є складною; комунікативне завдання пропонує студентам проблему або питання для обговорення, такий вид роботи передбачає не лише пошук релевантної інформації, а й її аналіз та оцінку. Такі види роботи насамперед спрямовані на реалізацію та розкриття індивідуальності кожного студента, а саме індивідуального підходу до навчання: кожен студент воліє сам обирати ті мовні структури та лексичні одиниці для інтерпретації власних думок та поглядів. У них є можливість власноруч висловити свій досвід через іноземну мову – мовні форми вираження думок, поглядів не нав'язуються студентів. Саме особистість стоїть у центрі теорії навчання для майбутнього, і, таким чином, реалізується особистісний підхід до навчального процесу, що є основним критерієм сучасної дидактики.

Комунікативне вивчення мови через залучення ресурсів Інтернет-порталів підкреслює важливість розвитку вмінь і бажання студентів використовувати влучно здобутий матеріал та інформацію для ефективного спілкування. Такий вид діяльності сприяє формуванню практичних навичок і вмінь як впоратися з ситуаціями, коли наявний лексичний матеріал недостатньо адекватний для вирішення комунікативного завдання. Це певним чином формує відповідальність за свої навички, дає змогу реально оцінити свої успіхи, а також вдало виявляти та вирішувати навчальні проблеми. Розвиток самостійності студента через глобальну мережу є поступовим процесом, який треба заохочувати, але не доводити до єдиної кінцевої мети навчання, в даному випадку глобальна мережа є одним із засобів отримання інформації, а не метою навчання.

Одним з сучасних критеріїв навчального процесу є створення взаємодії під час навчального процесу, тобто інтерактивності. Інтерактивність передусім передбачає координацію зусиль усіх учасників процесу спілкування та обміну інформації, взаємодоповнення та наявності співпраці, де основний акцент робиться на розвиток умінь спілкування та групової роботи. Така взаємодія сприяє формуванню не лише мовленнєвої та комунікативної компетенції, а й розвиває розумові здібності: аналіз, синтез, ідентифікація, порівняння, зіставлення, вербальне та змістовне прогнозування –

ці вміння виходять за межі мовної компетенції. Така робота розвиває соціальні та психологічні якості студентів: підвищує впевненість, самооцінку, здатність працювати в колективі; створює сприятливу атмосферу для навчання, виступає як засіб інтерактивного навчання. Інтерактивність не лише створює реальні ситуації з життя, але й змушує студентів адекватно реагувати на них через мову. Успішна взаємодія завжди формує мовленнєву компетенцію. Головне полягає в умінні спонтанно, гармонійно реагувати на висловлювання інших учасників спілкування, виражаючи свої емоції та почуття, тобто інтерактивність можна в певній мірі розглядати як спосіб самовдосконалення: здатність спостерігати та копіювати використання мови, навичок, взірців поведінки партнерів зі спілкування, отримувати нові значення проблем під час колективного обговорення.

Отже, можна зробити висновок, що на сьогодні Інтернет-ресурси разом з іншими інформаційними технологіями є широким спектром навчального матеріалу для підвищення мотивації та зацікавленості до вивчення іноземних мов на етапі формування мовленнєвої та професійної компетенції студентів економічних спеціальностей. При вдалому поєднанні традиційних і новітніх підходів до вивчення іноземної мови можна зробити навчальний процес цікавим і максимально ефективним.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кларін М. В. Інновації світової педагогіки / М. В.Кларін. – Рига: Педагогічний центр "Експеримент", 1998. – 180 с.
2. Коваленко О. Концептуальні зміни у викладанні іноземних мов у контексті трансформації іншомовної освіти / О. Коваленко // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2003. – №4. – С. 28 – 32.
3. Коломієць В. Служби Інтернету в неперервній освіті вчителів англійської мови // Рідна школа. – 2005. – № 2. – С. 42 – 44.
4. Кужель О. М. Використання персонального комп'ютера у вивченні іноземних мов / О. М. Кужель, Т. І. Коваль // Нові інформаційні технології навчання в навчальних закладах України: Науково-методичний збірник. – 2000. – Вип. 8. – С. 23.

УДК: 374.1:811.111

Полянничко З. О.

вчитель англійської мови середньої загальноосвітньої школи № 90 м. Києва

ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНОЇ МЕТОДИКИ В ПОЗАКЛАСНІЙ САМОСТІЙНІЙ РОБОТІ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Стаття присвячена використанню проектної методики в позакласній самостійній роботі учнів старших класів під час вивчення англійської мови. Розглядаються етапи виконання учнями 10 класу текстового проекту „Секрети геніальності Шекспіра – великого творця, поета і драматурга”.

Ключові слова: *проектна методика; позакласна самостійна робота учнів.*